

Muistio 11. kokous

20.9.2022

Maa- ja metsätalouden vesienhallinnan toimenpidekokonaisuus Hankeryhmä

Paikka ja aika: Teams, 20.9.2022 klo 10:00-12:00

Läsnä:

Lauri Ahopelto, MMM, puheenjohtaja
~~Antton Keto, YM, varapuheenjohtaja~~
Jaakko Nippala MMM
Antti Leinonen, MMM
~~Heidi Krüger, MMM~~
Hannu Tölli, MMM
Leena Westerholm, MMM
Mauri Keränen, MMM
Johanna Helkimo, YM
Sini Olin, YM
Anne-Mari Rytönen, POPELY
Eeva Nuotio, EPOELY sihteeri
Essi Hillgren, VARELY
Henri Vaarala, POPELY

Vierailijana kokouksessa Valve-Hankeesta Anna Saarentaus John Nurmisen säätiöstä

- Kokouksen avaaminen**, Lauri Ahopelto avasi kokouksen ja todettiin läsnäolijat. Pieni erillisisyys ajankohtaiskatsauksen jälkeen keskustellaan HASU-strategian päivityksestä.
- Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio [Muistio 19.4.2022](#)**
- VALVE-hankkeen esittely (Anna Saarentaus, Esitys [Valve-hankkeen esittely 20.9.2022](#))**
Tavoitteena on luoda valuma-alueelle vesistöystävällisen metsänhoidon suunnittelun ja yhteistyön malli, jota voidaan hyödyntää muillakin turvevaltaisilla alueilla ja metsätalouden kannustinjärjestelmän kehittämisessä. Kohteena oli Kiiminkijoen Natura-vesistöön kuuluva Tilanjoen valuma-alue Pohjois-Pohjanmaalla 4000 ha alueella on Metsähallituksen monikäyttömetsiä, suojelualueita ja yksityismaita.
Hankkeen alustavia johtopäätöksiä mm.
 - Tulevan metsätalouden rahoitusmekanismiin pitäisi tukea paitsi uusista metsänhoitotoimista aiheutuvien vesistöhaittojen vähentämistä myös pitkäaikaiskuormitusta vähentäviä toimenpiteitä.
 - Suunnitteluosaamiseen ja sen saatavuuteen pitää panostaa. Humus- ja raskasmetallikuormituksen arviointiin ei löydy laskentamalleja.
- Tilannekatsaus ajankohtaisiin asioihin. Materiaalit löytyvät [Kokousmateriaalit 20.9.2022](#)**

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo@mmm.fi

Käytiin ajankohtaiskierros hankeryhmän kesken.

ELY-keskusten erikoistumistehtävässä ajankohtaista (Henri Vaarala, Essi Hillgren [Ajankohtaista vesienhallinnasta ELYissä 20.9.2022](#) s. 1-2.

- Vuoden 2021 haussa: käynnistynyt yhteensä 8 hanketta
- Hakuinfo 20.9.2022, Tämän syksyn avustushaku (18.10-30.11.2022)

Valuma-aluepilotit

- Paattistenjoen kuivuusriskienhallinta (VAR), yhteistyönä Valonian kanssa
- Maa- ja metsätalouden sekä rakennetun ympäristön vesienhallinta Pitkäjärven alueella (UUD), yhteistyönä Vantaan ja Espoon kaupunkien kanssa
- Kyyveden Valuma-aluealkkari (ESA),
- Kovesjoen turvemaavalta – suunnittelusta toteutukseen (PIR),

Saaristomeriohjelma ja HELMI (Sini Olin, Johanna Helkimo)

Maatalousteemaan liittyvä:

Kipsi-hanke, Laajennetulla alueella käytetään elvyttämisrahaa.

Kipsin suhteen on ollut viestintähaastetta saaristomeren alueella. Uusilta alueilta tullut runsaasti hakemuksia.

Kuitu ja rakennekalkki hankkeet päättyneet mutta seuranta jatkuu. Seurantaan haetaan myös uudelleen rahaa. Tutkimuksia tulossa myös eri maanparannusaineiden vaikutuksista satoihin huomioiden myös vesiensuojelunäkökulma.

Kaupunkivesistöt; Nyt syksyllä tulossa toimintamalli, miten huomioidaan jatkossa JV ja HV kaupunkien vesienhallinnassa. Tilataan hv-laatua koskeva selvitys. HV-oppaan päivitys laadullisen hallinnan osalta valmistuu loppusyksystä (Ramboll).

Metka kuuleminen ja kuulumiset (Antti Leinonen)

Työn alla valtioneuvoston asetus, joka tulee myöhemmin lausunnolle. Ei ole tulossa esitykseen isompia muutoksia, mutta mahdollisesti täsmennyksiä, muotoiluja ja vesiensuojelurakenteiden täsmennyksiä. Tämä tukijärjestelmä tulee näillä näkymin 2024 voimaan. Muutos: suurin suometsänhoidossa- aiemmin tuki kunnossapito-ojituksen toteutukseen, nyt vesitalouden hallinnan näkökulmaa enemmän. Valtion tukea ei jatkossa myönnetä konkreettisiin töihin. Tuki myönnetään suunnitteluun. Jatkuvakasvatus on pakollista selvittää kaikilta kuvioilta, mikäli hakee tukia.

HASU-strategian tilanne, tilusjärjestelyt, MRL-VL rajapinta, peruskuivatusta sivuavien oppaiden päivitystarvetta selvitetty [Ajankohtaista elyjen vesienhallinnasta 20.9.202](#) s. 3-6 (Anne-Mari Rytönen, Eeva Nuotio)

- Kartoitettu vesienhallintaan liittyviä ohjeita ja oppaita ja selvitetty niiden päivitystarpeita CAP 27-kauden vesienhallintaa koskevien investointitukien osalta. (Huomioitu ohjeissa/oppaissa myös ilmastonmuutoksen ja luonnonmonimuotoisuuden päivitystarve)
- MML ELY yhteistyö käynnissä tilusjärjestelyjen ilmasto- ja ympäristökestävyyden edistämässä
- Kaksitasouomien ja ympäristötoimenpiteiden kustannus selvitys peruskuivatushankkeissa
- MRL-VL rajapintaselvitys
- Luonnonmukaisen vesirakentamisen edistäminen harjoittelijatyönä kesällä (Esite ja tietoisuus, blogi ja some)
- Kesällä selvitettiin valuma-alue suunnittelun ja toteutuksen haasteita harjoittelijatyönä. Valuma-alue suunnittelun pullonkaulat selvityksen päätelmät ja kehittämismahdollisuudet (Julkaistaan syksyllä yhdessä SYKE:n kirjallisuusselvityksen kanssa EPO:n julkaisusarjassa)

MISU on julkaistu; sisältää mm. valuma-alue suunnittelusta /7.6.), maankäytön muutosmaksu (7.2.4.) (Lauri Ahopelto)

4.1. Keskustelua HASU-strategian päivittämisestä (Lauri Ahopelto)

- HASU-strategian päivittämisestä järjestettiin keväällä työpaja ja sähköpostikysely. Näiden tuloksena toivottiin vanhan strategian (2011) päivittämistä. Strategia nähtiin tärkeänä, että olisi joku tavoite mihin pyritään sekä rahoitusten hakemiseen strategia antaa lisäarvoa.
- Kokouksessa keskusteltiin, että koko strategiaa ei välttämättä kannata päivittää, mutta 5-10 sivun tiivis päivityspaketti, voisi olla mahdollinen. Tuotaisiin uudet tavoitteet esille ja siivottaisiin saavutetut pois. Tästä voidaan vielä keskustella myöhemmin lisää.

5. Työohjelman edistyminen ja edistäminen, Lauri Ahopelto

Edistyy koko ajan mm.

- Happamat sulfaattimaat; Strategian päivityksen muotoa mietitään MMM:ssä
- Peruskuivatustuki osaksi CAPia
- Vesioikeudellisten yhteisöjen toimintaa selvitetty
- Rekisteriasiat kuntoon, tietojen digitointi ja vienti VESTY:yn — edistyy
- Edistetään valuma-alue suunnittelua — uudet pilotit + MISU Ollen esitys myöhemmin
- Maa- ja metsätalouden vesienhallinta näkyy ELYn, LUKEn ja SYKEN töissä ensi vuonna?
- Sääntösalaojitus-potentiaaliselvitys LUKE
- SYKEN ja ELYjen hankkeet sekä ELY-SYKE hankkeet? Esim. kuivatuserän tila -selvitys?
- CAPin tukiasioihin liittyen ohjeiden/oppaiden päivitystarpeen selvitys — ELY ja MMM edistänyt
- Neuvonnan ja suunnittelun ohjeistus/kehitys — hankkeiden oppien jalkautus
- YM:ssä rahoitetaan pilotteja, maa- ja metsätalouden yhtenäistämistä pilottien avulla.

6. CAP kuulumiset, säädösvalmistelu ja jalkauttaminen [CAP säädösvalmistelu Keränen](#)

- HE-luonnos lausunnoilla kesällä — 19 lausuntoa
- ELY-keskukset, LUKE, Ruokavirasto, YM, MMM:n luonnonvaraosasto
- Jatkovalmistelu lausuntojen pohjalta
- [HE 164/2022 vp \(eduskunta.fi\)](#) Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maatalouden rakennetuista annetun lain, porotalouden ja luontaiselinkeinojen, rakennetuista annetun lain ja kolttalain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta Valtioneuvoston yleisistunnossa 19.9.2022

Asetusten valmistelu

- Valtioneuvoston asetus maatalouden rakennetuesta (240/2015)
- Tarkennusta ympäristövaatimukseen esim. vaatimukset suunnitelmaan sisällytettävistä toimenpiteistä vahinkojen ja haittojen estämiseksi tai vähentämiseksi, ravinteiden ja kiintoaineksen pidättämiseksi ja muuttuviin sää- ja vesiolosuhteisiin sopeutumiseksi
- Tukikelpoisessa usean viljelijän yhteisessä ojitushankkeessa olisi otettava huomioon sekä vesilain vaatimukset, että erilliset maatalouden rakennetukilain nojalla säädetyt sisältövaatimukset
- Ympäristöpilarin vaatimus, että tuettavien pitää ylittää normitaso. Tuettavien peruskuivatushakkeiden täytyy siis edistää ympäristön hyvää tilaa. Kaksitaso-omat ei ole tulossa VL:in. Tämän osalta tarkistus tulee tukiasetuksiin.

7. Synteesi loppuneiden hankkeiden opeista

- Käsitellään tätä, kun hankkeiden Uusi tieto jakoon 5.-6.10 loppuseminaari on pidetty.
- Nähtiin tärkeänä, että tällainen tehdään, jotta kootaan saadut tulokset ja kokemukset. Synteesiä voi tehdä keväällä, kun hankkeet ovat loppumassa. Nyt ehkä voidaan pohtia, millaisia loppuraportteja tarvitaan.
- Vesiensuojelun tehostamisohjelmassa on pohdittu tätä asiaa ja vuosittainen raportti on jo käytössä. Viime kevään raportti löytyy täältä [vesiensuojelun tehostamisohjelman väliraportti maa- ja metsätalouden veha 15.2.2022](#)

8. Valuma-aluekohtaisen vesienhallinnan ja (luonnonvaran hallinnan) tiekartta, Häggblom MMM

- Valuma-aluekohtaisuus teema on myös tulossa MISUun.
- Jatkoaskeleita tulossa, miten vesienhallinnan teemaa kannattaa viedä eteenpäin.
- Tunnistettuja pullonkauloja ja "epäonnistumisia"? (ja kootaan opit niistä)
- Maa- ja metsätalouden vesienhallinta on keskeisessä asemassa niin taloudellisen kuin ekologisen kestävyuden varmistamisessa sekä sopeutumisessa muuttuviin luonnonolosuhteisiin. Tämä kuitenkin edellyttää panostamista maa- ja metsätalouden vesienhallintaan- ja vesiensuojelutoimenpiteisiin.

9. Maa- ja metsätalouden vesienhallinnan tavoitteet tulosohjauksessa seuraavalle hallituskaudelle

- Peruskuivatustuki ja CAP passiiviosakkaat hankkeissa

10. Muut asiat

- Voisiko seuraavissa kokouksissa käsitellä esim. Vesien tummuminen? (Heidi ehdotti), esim. Laura Härkönen SYKEstä esittelemään?
- Vuonna 2022 loppuneiden pilottien synteesi, miten opit saadaan jalkautettua?
- Miten jatketaan ensi vuonna? Järjestetäänkö edelleen MMM-YM-ELYjen vesienhallinta henkilöiden säännöllinen tapaaminen, vaikka hankeryhmän toimikausi loppuu.

Tulevia seminaareja ja webinaareja:

- Hakuinfo 20.9.2022, Tämän syksyn avustushaku (18.10-30.11.2022)
- [Uusi tieto käyttöön, vesienhallintahankkeiden iltapäiväwebinaarit 5.-6.10.2022](#)
- [ProAgrian, Metsäkeskuksen ja POPELYn Vinkit vesiviisaaseen maa- ja metsätalouteen -webinaari ja retkeily 26.-27.9.](#)
- [Maatalous ja vesistöt - työpaja Maatalouden ympäristötiedon vaihtopäivillä Tampereella 27.10](#)

11. Seuraava kokous

Seuraavan kokouksen ajankohdaksi sovittiin

17.1.2023 klo 10.-12.00 Osallistuminen mahdollisesti hybridinä.

12. Kokouksen päättäminen

Päätettiin kokous klo 12:05

Liitteet [Materiaalit 20.9.2022](#)
 Jakelu Hankeryhmän jäsenet

Tiedoksi

Kopion saajat